

روابط انسانی در مدرسه

تألیف:

بلال (رضا) خالقیان

سرشناسه	: خالقیان، بلال
عنوان و نام پدیدآور	: روابط انسانی در مدرسه / تألیف بلال (رضا) خالقیان
مشخصات نشر	: تهران، مهاجر، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص، مصور، جدول
شابک	: ISBN: 978-964-225-136-0
قیمت	: ۱۲۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: چاپ قبلی، مهاجر، ۱۳۸۶.
یادداشت	: چاپ چهارم.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۱۹]-۱۲۰.
موضوع	: معلمان - روابط با شاگردان.
موضوع	: مدرسه ها - مدیریت و سازماندهی.
موضوع	: روابط بین اشخاص.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ ر ۹ خ / ۱۰۳۳ LB.
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۱۰۳۳.
شماره کتابخانه ملی	: ۳۰۶۲۶۹۸.

روابط انسانی در مدرسه

تألیف: بلال (رضا) خالقیان

طراح جلد: احمد قلی زاده

مدیر نشر: مهرداد آشتیانی

مدیر هنری: دفتر طراحی و چاپ گرافیک

چاپ چهارم: ۱۳۹۷

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مهرداد

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران؛ انقلاب اسلامی، خیابان فخر رازی، پست نمک ۵، طبقه همکف

تلفن: ۶۶۴۱۰۰۳۴ - ۶۶۹۵۲۳۰۰

نمایر: ۶۶۹۵۲۱۹۹

فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

فصل اول: مبانی روابط انسانی ۱۱

اهمیت و پیشینه ۱۱

نهیضت روابط انسانی (مطالعات هائورن) / ۱۴

مهارت‌های سه‌گانه مدیریت / ۱۶

ارزش نسبی مهارت‌ها / ۱۷

تعریف روابط انسانی / ۱۸

ماهیت روابط انسانی / ۲۱

اهداف دانش روابط انسانی / ۲۲

روابط انسانی و رفتار سازمانی / ۲۳

موضوع و محتوای روابط انسانی / ۲۴

ماهیت انسان و روابط انسانی / ۲۷

۱. مقام خلافت / ۲۷

۲. فطرت / ۲۸

۳. عقل / ۲۹

۴. اراده و آزادی / ۳۰

۵. علم و آگاهی / ۳۰

۶. خلاقیت و قدرت تصرف / ۳۱

۷. مسئولیت‌پذیری / ۳۱

۸. بعد مادی و خاکی / ۳۲

نظام اعتقادی و روابط انسانی / ۳۳

فرهنگ و روابط انسانی / ۳۴

پرسش‌هایی برای بحث، تحقیق و بازنگری / ۳۷

فصل دوم: روابط انسانی در مدرسه ۳۹

- محور بودن تربیت در روابط انسانی / ۴۱
- حفظ ارزش‌ها در روابط انسانی / ۴۴
- حفظ حرمت در روابط انسانی / ۴۶
- حفظ اعتدال در روابط انسانی / ۵۳
- انتقادپذیری، انتقادگری و روابط انسانی / ۵۶
- پرسش‌هایی برای بحث، تحقیق و بازنگری / ۶۲

فصل سوم: مدرسه یک سیستم اجتماعی ۶۳

- تعریف نظام / ۶۵
- مروضات اساسی سیستم اجتماعی (مدرسه) / ۶۷
- مدیریت و نظام اجتماعی کل / ۶۹
- مدیران مدرسه / ۷۱
- رشته‌های انسانی در مدرسه / ۷۲
- تعریف و ریزش نقش / ۷۳
- نقش مدیر مدرسه / ۷۴
- نقش معلمان / ۷۶
- نقش مربی تربیتی / ۷۷
- نقش اولیای دانش‌آموزان / ۸۰
- پرسش‌هایی برای بحث، تحقیق و بازنگری / ۸۳

فصل چهارم: مدیر و روابط انسانی ۸۵

- لزوم آگاهی از مسائل و مشکلات و نیازهای معلمان / ۸۷
- رازداری در مقابل معلمان / ۸۸
- جلب اعتماد و اطمینان والدین / ۸۸
- ابراز محبت نسبت به دانش‌آموزان / ۸۸
- تقویت اعتماد متقابل و یکرنگی بین همه عوامل مدرسه / ۸۹
- توجه به نظرات معلمان و دانش‌آموزان / ۸۹
- ایجاد فرصت ابتکار و خلاقیت / ۹۰
- توجه به اهمیت فرد در مدرسه / ۹۰
- جلوگیری از بروز یأس در کارکنان و ایجاد فضای اشتیاق به کار / ۹۰
- پرسش‌هایی برای بحث، تحقیق و بازنگری / ۹۴

فصل پنجم: معلم، مربی و روابط انسانی ۹۵

الف - امور مربوط به خود: / ۹۷

۱. داشتن تعادل عاطفی و روانی / ۹۷

۲. گوش دادن فعال / ۹۸

۳. اجتناب از خودمداری و خود بزرگ بینی / ۱۰۰

۴. اعتراف به اشتباه و پذیرفتن حق / ۱۰۱

۵. اصلاح رابطه بین خود و پروردگار و توجه به فضل و رحمت خداوند /

۱۰۲

ب - امور مربوط به روابط معلم و مربی با دانش آموزان / ۱۰۲

۱. ضرورت شناخت دانش آموزان / ۱۰۲

۲. تقویت احساس عزت و کرامت / ۱۰۳

۳. محدودیت بین دانش آموزان / ۱۰۴

ج - امور مربوط به رابطه با همکاران، اولیای دانش آموزان و جامعه / ۱۰۵

پرسش هایی برای بحث، تحقیق و بازنگری / ۱۰۹

فصل ششم: موانع روابط انسانی ۱۱۱

الف - خود محوری / ۱۱۱

ب - عدم درک نتایج نامطلوب روابط نامطلوب / ۱۱۲

ج - مسائل و مشکلات فردی / ۱۱۲

د - فقدان «سازمندی» مطلوب نیروی انسانی / ۱۱۳

هـ - پنهان ماندن خواسته ها و نیازها / ۱۱۳

و - عدم وضوح و روشنی موقعیت و نقش افراد / ۱۱۴

پرسش هایی برای بحث، تحقیق و بازنگری / ۱۱۸

فهرست منابع ۱۱۰

الف - منابع فارسی / ۱۱۹

ب - منابع انگلیسی / ۱۲۰

پیشگفتار

یکی از نسخه‌های بارز جوامع بشری امروز شکل‌گیری و توسعه سازمان‌های اجتماعی در پاسخگویی به نیازهای جامعه می‌باشد. بدیهی است شکل‌گیری و گسترش سازمان‌ها به خاطر رسیدن به هدف‌های خاصی است. و این هدف‌ها وقتی به دست می‌آیند که فعالیت‌های سازمان‌ها به شکل درست و مناسب صورت گیرند.

برای انجام فعالیت‌ها نیز سازمان‌ها با ابزار، وسایل و امکانات مادی، سرمایه و بودجه و در نهایت از منابع انسانی بهره‌مند باشند. از میان منابع فوق، امروزه به اثبات رسیده که منبع انسانی مهم‌ترین و اساسی‌ترین منبع محسوب می‌شود. به همین جهت در علم سازمان و مدیریت به ویژه در مدیریت آموزشی به این موضوع توجه ویژه‌ای شده است. زیرا گذشته‌ها را این که در همه سازمان‌ها انسان‌ها نقش مهم و اساسی را ایفا می‌نمایند، ثابت است. در سازمان‌های آموزشی و به ویژه سازمان آموزش و پرورش و به طور کلی مدرسه، به طور اساسی مدیران و سایر اعضای مدرسه با انسان‌ها (معلم، دانش‌آموزان) سروکار دارند. بر این اساس توجه به منابع انسانی در مدیریت آموزشی و در سازمانی به نام مدرسه و آموزشگاه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار می‌شود.

در توجه به منابع انسانی یک موضوع بسیار مهم دانش «روابط انسانی» در سازمان می‌باشد. در سازمان و به ویژه سازمان مدرسه افراد مختلفی با یکدیگر ارتباط داشته و جهت دستیابی به اهداف مورد نظر به فعالیت می‌پردازند.

برای این که فعالیت‌ها و وظایف افراد به طور مطلوب و مناسب صورت گرفته و در نتیجه اهداف تحقق یابند نیاز است که روابط میان اعضای سازمان مبتنی بر اصول و قواعد انسانی و علمی باشد. و این دانش «روابط انسانی» است که تأمین کننده این نیاز است. لذا در این مجموعه سعی شده که این موضوع را در مدرسه و بر اساس فرهنگ و ارزش‌های موجود جامعه و نظام آموزشی مورد بررسی قرار داد.

لازم به یادآوری است، اثر حاضر بر اساس سرفصل‌های درس «روابط انسانی در مدرسه» که از سوی شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای دانشجویان دوره کارشناسی مراکز آموزش عالی رهنمای ارائه شده توسط نگارنده تهیه و تنظیم و در دانشگاه شهید رجایی، مراکز تربیت معلم و آموزش عالی و دوره‌های کوتاه مدت آموزش ضمن خدمت و هنرستان‌های تهران تدریس می‌شود. همچنین باید اضافه نمود که مجموعه حاضر بدون عیب و نقص نیست، لذا ارائه پیشنهادات اصلاحی موجب تشکر و امتنان خواهد بود.

بلال (رضا) خالقیان

مدرس دانشگاه و مراکز تربیت معلم